

**Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van
het levend houtig erfgoed in de provincie Antwerpen – fase 1 (deel 1)**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010 en 7 juli 2010;

Gelet op het ministerieel besluit van 16 juni 2009 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van het levend houtig erfgoed in de provincie Antwerpen – fase 1;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door het agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Antwerpen op datum van 10 mei 2010, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 3 juni 2010,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

1° Wegens de artistieke, esthetische, historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

MAMMOETBOOM DE RENESSE, gelegen te

Malle (Oostmalle), Lierselei 30;
bekend ten kadaster:
Malle, 2e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 540BDEEL, 540/2 DEEL.

2° Wegens de artistieke, esthetische, historische en natuurwetenschappelijke waarde:

- als monument:

ZOMERLINDE VORDENSTEIN, gelegen te
Schoten (Schoten), Horstebaan ;

bekend ten kadaster:

Schoten, 2e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 350KDEEL, 372D DEEL, 348B DEEL.

3° Wegens de artistieke, esthetische, historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

BRUINE BEUK HEIDEHOF, gelegen te
Kapellen (Kapellen), Kapelsestraat 45;

bekend ten kadaster:

Kapellen, 2e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 46D, 47FDEEL.

4° Wegens de artistieke, esthetische, historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

BRUINE BEUK GEMEENTEPARK, gelegen te
Kapellen (Kapellen), Antwerpsesteenweg ;

bekend ten kadaster:

Kapellen, 2e afdeling, sectie E, perceelnummer(s) 200FDEEL, 204DEEL, 205F DEEL, 201G DEEL, 194Y DEEL.

5° Wegens de artistieke, esthetische, historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

WEERHAAG BEUK DE MIK, gelegen te
Brasschaat (Brasschaat), Kerkedreef ;

bekend ten kadaster:

Brasschaat, 2e afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 113F2DEEL, 122HDEEL.

6° Wegens de artistieke, historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

WEERHAAG BEUK HOF TER LINDEN, gelegen te
Edegem (Edegem), Drie Eikenstraat 13;

bekend ten kadaster:

Edegem, 2e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 180DEEL.

7° Wegens de artistieke, esthetische, historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

ZOMERLINDE RIVIERENHOF, gelegen te
Antwerpen (Deurne), Parkweg 242;

bekend ten kadaster:

Antwerpen, 31e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 28GDEEL, 31 E DEEL, 27D DEEL.

8° Wegens de artistieke, esthetische, historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

ZOMERLINDENDREEF HOF TER LINDEN, gelegen te Edegem (Edegem), Drie Eikenstraat 16;

bekend ten kadaster:

Edegem, 1e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 179B.

9° Wegens de artistieke, esthetische, historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

ZOMERLINDENDREEF KASTEEL BORREKENS, gelegen te Vorselaar (Vorselaar), Vispluk ;

bekend ten kadaster:

Vorselaar, 1e afdeling, sectie E, perceelnummer(s) 250ADEEL;

Vorselaar, 1e afdeling, sectie G, perceelnummer(s) 321B.

10° Wegens de artistieke, esthetische, historische, sociaal-culturele, volkskundige en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Hakhoutstoven van eik, beuk en berk op de Beerzelberg, gelegen te Putte (Beerzel), Hallaardreef ;

bekend ten kadaster:

Putte, 2e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 44A, 45E4.

11° Wegens de artistieke, esthetische, historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

Kapellekesboom - Winterlinde aan de Bergense Steenweg te Herenthout, gelegen te Herenthout (Herenthout), Bergense Steenweg ;

bekend ten kadaster:

Herenthout, 1e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 808DDEEL, 177DEEL, 882D Deel, 881 DEEL, 880K DEEL.

12° Wegens de artistieke, esthetische, historische, sociaal-culturele, volkskundige en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Kapellinde - Hollandse linde aan de Boerenkrijglaan te Westerlo, gelegen te Westerlo (Westerlo), Boerenkrijglaan 195;

bekend ten kadaster:

Westerlo, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 91KDEEL, 91H DEEL.

13° Wegens de artistieke, esthetische, historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

Knoteikenrij - Zomereik aan te Uilelei te Sint-Katelijne-Waver, gelegen te Sint-Katelijne-Waver (Onze-Lieve-Vrouw-Waver), Uilelei ;

bekend ten kadaster:

Sint-Katelijne-Waver, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 295DEEL, 309N DEEL, 312P DEEL.

14° Wegens de artistieke, esthetische, historische, sociaal-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

Elzenknotrij van Zwarte els aan de Schietveldweg te Wuustwezel, gelegen te Wuustwezel (Wuustwezel), Schietveldweg ;

bekend ten kadaster:

Wuustwezel, 1e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 432A.

Art. 2. : Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd :

Dient te worden beschermd als monument omwille van onderstaande redenen :

Mammoetboom, Sequoiadendron giganteum, Malle, De Renesse, evenals een cirkelvormige zone met een straal van 30m er rond, kadastraal bekend Malle, 2e afdeling (Oostmalle), sectie A, nrs. 540b deel, 540/2 deel.

Artistieke (esthetische) waarde : Als dikste en vermoedelijk ook grootste Mammoetboom in Vlaanderen vormt deze boom een belangrijk beeldbepalend object in het park.

Historische (cultuurhistorische), volkskundige en sociaal-culturele waarde De Mammoetboom staat achter het beschermde kasteel en werd samen met twee andere exemplaren omstreeks 1830 in het park aangeplant bij de aanleg van de Engelse landschapstuin.

Zomerlinde, Tilia platyphyllos, Schoten, Vordenstein, evenals een cirkelvormige zone met een straal van 30m er rond, kadastraal bekend Schoten, 2e afdeling, sectie B, nrs. 350K deel, 372 deel, 348B deel.

Artistieke (esthetische) waarde : Met zijn grootte en volume vormt deze boom een belangrijk beeldbepalend object in het park.

Wetenschappelijke (natuurwetenschappelijke) waarde

Het betreft een genetisch zuivere vertegenwoordiger van de soort.

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde :

De Zomerlinde staat met twee gelijkaardige exemplaren in het weiland voor de ommuurde moestuin van de oranjerie en werd vermoedelijk eerst beheerd als hakhout, waardoor de boom meerdere stammen ontwikkelde.

Bruine beuk, Fagus sylvatica Atropunicea in het Heidehof, Kapelsestraat 45 te Kapellen, evenals een cirkelvormige zone met een straal van 30 m er rond, kadastraal bekend Kapellen, 2de afdeling, sectie D, nrs 47F (deel) en 46D.

Artistieke (esthetische) waarde : De Bruine beuk is een belangrijk beeldbepalend object in het park en heeft een fraaie habitus.

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde : de solitaire Bruine beuk staat aan het landhuis Heidehof, thans Rijksinternaat, en werd omstreeks 1890 aangeplant bij de aanleg van de tuin in Landschapsstijl.

Bruine beuk, *Fagus sylvatica Atropunicea*, Kapellen, gemeentepark Beaulieu, evenals een cirkelvormige zone met een straal van 30m er rond, kadastraal bekend Kapellen, 2e afdeling, sectie E, nrs. 200F deel, 204 deel, 205F deel, 201G deel, 194Y deel.

Artistieke (esthetische) waarde : Met zijn grootte en volume vormt deze boom een belangrijk beeldbepalend object in het park.

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde : De Bruine beuk staat bij de inkom van het domein en is vermoedelijk aangeplant bij de aanleg van de Engelse landschapstuin.

Gevlochten beukenhaag, Brasschaat, De Mik, evenals een rechthoekige zone met een breedte van 5m aan elke zijde van de haag en een lengte van 150m, kadastraal bekend Brasschaat, 2e afdeling, sectie c, nrs. 122H (deel) en 133F2(deel).

Artistieke (esthetische) waarde : Het gebruik van een gevlochten haag is in een parksituatie een kunstige tuinarchitecturale oplossing voor het probleem van vraat door reeën in de moestuin. De omvang van de haag is van dien aard dat ze vermoedelijk werden aangeplant tijdens de aanleg van de Engelse tuin in 1830.

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde : De gevlochten beukenhaag staat langs de moestuin en werd destijds aangeplant als afsluiting. De aanplant dateert vermoedelijk van de bij de aanleg van de Engelse tuin in 1830.

De Haag is reeds sinds lange tijd niet meer gesnoeid en heeft daardoor zijn strakke vorm verloren, maar de structuur van het vlechtwerk is nog goed zichtbaar.

Gevlochten beukenhaag (weerhaag), Edegem, Hof Ter Linden, evenals een rechthoekige zone met een breedte van 5m aan elke zijde van de haag en een lengte van 50m, kadastraal bekend Edegem 2e afdeling, sectie A, nrs. 180 (deel).

Artistieke (esthetische) waarde : Het gebruik van een gevlochten haag is in een parksituatie een kunstige tuinarchitecturale oplossing. Vermoedelijk werd gekozen voor een gevlochten haag om te voorkomen dat paarden in de hofgracht zouden vallen.

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde : De gevlochten beukenhaag staat langs de remise/stalling en werd destijds aangeplant als afsluiting. Het is een voorbeeld van een in onbruik geraakte techniek om door middel van levende hagen een ondoordringbare afsluiting te vormen.

Zomerlinde, *Tilia platyphyllos*, Antwerpen-Deurne, Rivierenhof, evenals een cirkelvormige zone met een straal van 30m er rond, kadastraal bekend Antwerpen, 31e afdeling, sectie B, nrs. 28G deel, 31^E deel, 27D deel.

Artistieke (esthetische) waarde : Met zijn grootte en volume vormt deze boom een belangrijk beeldbepalend object in het park.

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde : De Zomerlinde maakt deel uit van het park van het beschermde monument kasteel Rivierenhof en staat in het grasland tegenover de ingang van het beschermde monument kasteel Sterckshof en vormt er visueel een eenheid mee

Zomerlindendreef, Edegem, Hof Ter Linden, evenals een rechthoekige zone met een breedte van 20m en een lengte van 260m, kadastraal bekend Edegem 2e afdeling, sectie A, nrs. 179B (deel).

Artistieke (esthetische) waarde : Een dubbele lindendreef met een lengte van 260m die de toegang tot het domein sterk accentueert. Vanaf de kerk ontstaat een uniek zicht op het kasteel en omgekeerd krijgt men vanaf het kasteel een uniek zicht op de kerk

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde : De dreef staat langs de toegangsweg tot het domein. Het vormt de historische verbinding tussen het kasteel en de kerk. De dreef is aan de westelijke zijde nog niet ingesloten door bebouwing. Hierdoor ontstaat een uniek zicht op de relatie tussen kerk en kasteel in een verstedelijkte omgeving.

Lindendreef, Vorselaar (dreef tussen kerk en kasteel de Borrekens), kadastraal bekend, Vorselaar, 1^e afdeling sectie G, nummer 321 B en Vorselaar, sectie E, nummer 250 A (deel);

Artistieke (esthetische) waarde : De imposante dubbele lindendreef met een lengte van 1.200 meter en breedte van meer dan 20 meter verbindt het kasteel de Borrekens met de kerk van Vorselaar. Samen met het beschermde kasteel, beschermde kerk, de beschermde pastorie en de omliggende parkbossen vormt ze een prachtig gezicht vlakbij het dorpscentrum en heeft daardoor een sterk beeldbepalende waarde.

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde : De dreef is één van de goed bewaarde voorbeelden in Vlaanderen van een historische verbinding tussen kerk en kasteel. Vanuit historisch oogpunt vormt de dreef een verbinding tussen de 'wereldlijke macht' (kasteel) en de 'geestelijke macht' (kerk).

De Beerzelberg, zoals afgebakend op bijgaand plan en kadastraal gekend Putte, 2de afdeling (Beerzel), sectie B, nrs. 44 A en 45 E 4;

Artistieke waarde (esthetische waarde):

De Beerzelberg, als hoogste punt van de provincie Antwerpen, toont als beboste getuigenheuvel boven de omgeving uit en is daardoor sterk beeldbepalend. De talrijke hakhoutstoven van zomereik, gewone beuk en ruwe berk zijn ontstaan door een specifieke beheersvorm en daardoor zeer grillig van vorm.

Wetenschappelijke (natuurwetenschappelijke) waarde :

De hakhoutstoven op de Beerzelberg hebben een aanzienlijke omvang en hebben een hoge ouderdom. De kans dat het om autochtoon genetisch materiaal gaat is vrijwel zeker.

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde :

Hoewel de praktijk van het vergaren van geriefhout en brandhout op de Beerzelberg al decennia is gestopt, getuigen de omvangrijke en talrijke hakhoutstoven van een zeer oude beheersvorm met als voorname functie het vergaren van brand-, ambachts- en geriefhout. Het aldus ontstane hakhoutbos vormt samen met de open heidevegetatie een aantrekkelijk natuur- en wandelgebied.

De Winterlinde, *Tilia cordata* in de Bergensesteenweg, te Herenthout, evenals een cirkelvormige zone met een straal van 30 m er rond, kadastraal bekend Herenthout, 1e afd sectie A, nr 808D deel, 177D deel, 882D deel, 881deel, 880K deel.

Artistieke (esthetische) waarde : De Winterlinde staat aan een kruispunt van wegen en vormt daarmee een baken in het landschap. De Winterlinde is een belangrijk beeldbepalend object mede doordat de boom in het verleden werd geknot en daardoor een grillige vorm heeft verkregen.

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde :

De stam van de boom is voorzien van een Mariakapel, waardoor de boom een bijkomende betekenis krijgt als ontmoetingsplaats voor de bewoners van de streek.

De Hollandse linde in de Boerenkrijglaan 195, te Westerlo, evenals een cirkelvormige zone met een straal van 30 m er rond, kadastraal bekend Westerlo, 1e afd sectie B, nr 91k deel, 91H deel.

Artistieke (esthetische) waarde : De Hollandse linde staat bij een historische hoeve en vormt daarmee een baken in het landschap.

Wetenschappelijke waarde : Gelet op de vermoedelijke leeftijd van de boom is de kans groot dat het om autochtoon genetisch materiaal van Hollandse linde gaat.

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde :

De Hollandse linde staat bij een historische hoeve die reeds werd vermeld in 1738. Bovendien is de locatie voorheen al gekend als executieplaats. De stam van de boom is voorzien van een Mariakapel, waardoor de boom een bijkomende betekenis krijgt als ontmoetingsplaats voor de bewoners van de streek.

Knoteikenrij te Sint-Katelijne-Waver (Onze-Lieve-Vrouw-Waver), Uilelei, evenals een strook met een breedte van 10 m en lengte van 150m, kadastraal bekend Sint-Katelijne-Waver 1e afdeling (Onze-Lieve-Vrouw-Waver), sectie C nrs. 295deel, 309N deel, 312P deel,

Artistieke (esthetische) waarde : Als vermoedelijk langste rij knoteiken in de provincie Antwerpen vormt deze knoteikenrij een beeldbepalend object in het akkerlandcomplex waarvan hij deel uitmaakt.

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde : de knoteikenrij markeert de grens van het perceel. Als knotbomen vormen ze een voorbeeld van een beheersvorm uit het verleden, met als secundaire functie (naast de functie perceelsscheiding) de productie van brand-, ambachts- en/of geriefhout uit het rijs van de knot.

Knotelzenrijen, Wuustwezel, Schietveldweg, kadastraal bekend Wuustwezel, 1e afdeling, sectie D, nrs. 432A.

Artistieke (esthetische) waarde : De aanwezigheid van knotbomen geeft informatie over het historische gebruik van het landschap en ze zijn visueel van groot belang en worden daarom hoog gewaardeerd. De knotelzenrijen staan in een compartimentenlandschap en hebben een grote ruimtelijk-structurerende waarde aangezien ze een duidelijk beeld geven van de compartimenten

Historische (cultuurhistorische) inclusief volkskundige en sociaal-culturele waarde : De knotboom levert gemakkelijk oogstbaar hout op dat op een plaats groeit waar het vee er niet bij kan. Het hout werd voor allerlei doeleinden gebruikt, zoals bezems, oeverbeschoeiingen, takkenbossen voor ovens en gebruikshout zoals hekken en gereedschapsstelen. Knotelzen staan vaak op armere gronden zoals ook hier het geval is.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009 en 4 december 2009 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009 en 11 januari 2010).

Brussel, 02 AUG 2010

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS